

NEWSLETTER PRAWNICZY FUNDACJI INTER VIVOS

nr 3/2024 (maj – czerwiec)

O NUMERZE:

W najnowszym numerze Newslettera Prawniczego prezentujemy Państwu, najważniejsze naszym zdaniem, zmiany wprowadzane do porządku prawnego w okresie od maja do czerwca 2024 r.

O FUNDACJI:

Fundacja Inter Vivos z siedzibą w Warszawie jest organizacją pozarządową ukierunkowaną na udzielanie darmowej pomocy prawnej i prowadzenie nieodpłatnej mediacji. Równocześnie prowadzimy punkty nieodpłatnej pomocy prawnej, nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego oraz nieodpłatnej mediacji działające w oparciu o ustawę z dnia 5 sierpnia 2015 r. o nieodpłatnej pomocy prawnej, nieodpłatnym poradnictwie obywatelskim oraz edukacji prawnej (t.j.: Dz. U. z 2021 r. poz. 945). Informacja o lokalizacji prowadzonych przez nas punktów znajduje się pod adresem:

<https://www.fundacjaiv.pl/punkty-nieodplatnej-pomocy-prawnej>

KONTAKT Z NAMI:

Tel. 575-747-146

E-mail: biuro@fundacjaiv.pl

Listowny: ul. Ratuszowa 11

03-450 Warszawa

ZMIANY W PRAWIE CYILNYM:

Akt prawny: Ustawa z dnia 7 lipca 2023 r. o zmianie niektórych ustaw w celu ograniczania niektórych skutków kradzieży tożsamości (Dz. U. 2023 poz. 1394).

Wejście w życie: 1 czerwca 2024 r.

Opis zmian: Celem zmian jest ograniczanie skutków kradzieży tożsamości oraz zwiększenie ochrony przed nadużyciami wynikającymi z kradzieży danych. Zgodnie z założeniem ustawodawcy przepisy mają ograniczyć skalę zjawiska wyłudzenia środków finansowych poprzez zaciąganie umów kredytu, pożyczek bez wiedzy właściciela.

Zmiany obejmują m.in.:

a) ustawę z dnia 14 lutego 1991 r. – Prawo o notariacie (Dz. U. z 2022 r. poz. 1799) - nowelizacja wprowadza do art. 85 § 2a, zgodnie z którym Notariusz przed dokonaniem czynności notarialnej, o której mowa w art. 85a § 1, weryfikuje w sposób, o którym mowa w art. 23j lub art. 23m ustawy z dnia 24 września 2010 r. o ewidencji ludności (Dz. U. z 2022 r. poz. 1191 oraz z 2023 r. poz. 497 i 1394), w rejestrze zastrzeżeń numerów PESEL, o którym mowa w art. 23a ustawy z dnia 24 września 2010 r. o ewidencji ludności, zwanym dalej „rejestrem zastrzeżeń numerów PESEL”, czy numer PESEL osoby wskazanej w art. 85a § 1 jest zastrzeżony. Zmiany dotyczą również przypadków, gdy notariusz odmawia dokonania czynności notarialnej; ustawę z dnia 29 sierpnia 1997 r.

b) Prawo bankowe Dodano m.in. art. 105d zgodnie z którym: Bank krajowy, instytucja kredytowa, oddział instytucji kredytowej oraz oddział banku zagranicznego weryfikują w sposób, o którym mowa w art. 23j lub art. 23m ustawy z dnia 24 września 2010 r. o ewidencji ludności, w rejestrze zastrzeżeń numerów PESEL, o którym mowa w art. 23a ustawy z dnia 24 września 2010 r. o ewidencji ludności, zwanym dalej „rejestrem zastrzeżeń numerów PESEL”, czy numer PESEL konsumenta jest zastrzeżony, przed m.in. zawarciem umowy rachunku oszczędnościowego i rachunku oszczędnościowo-rozliczeniowego, kredytu, pożyczki, leasingu. Bank krajowy i oddział banku zagranicznego przed dokonaniem w placówce przez posiadacza rachunku bankowego, będącego konsumentem, wypłaty gotówkowej z rachunku bankowego, która pojedynczo albo jako kolejna powoduje, że suma wypłat gotówkowych dokonanych w danym dniu we wszystkich placówkach danego podmiotu przekracza trzykrotność minimalnego wynagrodzenia za pracę, o którym mowa w ustawie z dnia 10 października 2002 r. o minimalnym wynagrodzeniu za pracę (Dz. U. z 2020 r. poz. 2207), weryfikują w rejestrze zastrzeżeń numerów PESEL, czy numer PESEL posiadacza rachunku bankowego jest zastrzeżony. W przypadku zastrzeżenia numeru PESEL bank krajowy i oddział banku zagranicznego

wstrzymują wypłatę gotówkową na 12 godzin od momentu złożenia przez posiadacza rachunku bankowego dyspozycji wypłaty gotówkowej, pomimo cofnięcia w tym czasie zastrzeżenia numeru PESEL w rejestrze zastrzeżeń numerów PESEL. Bank krajowy, instytucja kredytowa, oddział instytucji kredytowej oraz oddział banku zagranicznego zgodnie z nowelizacją nie będą mogły domagać się od konsumenta i jego następców prawnych zaspokojenia roszczenia z tytułu zawarcia umowy ani zbyć wiarytelności powstałej z tej umowy, jeżeli w chwili zawarcia umowy, z której wynika dochodzone roszczenie, numer PESEL tego konsumenta był zastrzeżony w rejestrze zastrzeżeń numerów PESEL. W przypadku niedostępności systemu teleinformatycznego, w którym prowadzony jest rejestr zastrzeżeń numerów PESEL, bank krajowy, instytucja kredytowa, oddział instytucji kredytowej oraz oddział banku zagranicznego, po ponownej nieudanej próbie dokonania weryfikacji mogą: Odmówić zawarcia umowy do czasu przywrócenia dostępności systemu albo Zawrzeć umowę z zachowaniem należytej staranności przy weryfikacji tożsamości konsumenta i udokumentować dokonanie tej weryfikacji.

- c) **ustawę z dnia 16 lipca 2004 r. – Prawo telekomunikacyjne**: wprowadzone zostały zmiany w myśl których dostawca publicznie dostępnych usług telekomunikacyjnych jest obowiązany przed wydaniem kopii lub wtórника karty lub innego urządzenia, służących do identyfikacji abonenta w publicznej sieci telekomunikacyjnej lub ich cyfrowego odwzorowania, do weryfikacji w sposób, o którym mowa w art. 23j lub art. 23m ustawy z dnia 24 września 2010 r. o ewidencji ludności (Dz. U. z 2022 r. poz. 1191 oraz z 2023 r. poz. 497 i 1394), w rejestrze zastrzeżeń numerów PESEL, o którym mowa w art. 23a ustawy z dnia 24 września 2010 r. o ewidencji ludności, zwanym dalej „rejestrem zastrzeżeń numerów PESEL”, czy numer PESEL podany przez abonenta będącego osobą fizyczną, o którym mowa w art. 60b ust. 1 pkt 1 lit. b, o ile abonent go podał, jest zastrzeżony. Dostawca publicznie dostępnych usług telekomunikacyjnych odmawia wydania kopii lub wtórника karty lub innego urządzenia, służących do identyfikacji abonenta w publicznej sieci telekomunikacyjnej lub ich cyfrowego odwzorowania, jeżeli w chwili weryfikacji podany numer PESEL abonenta jest zastrzeżony w rejestrze zastrzeżeń numerów PESEL albo w przypadku niedostępności systemu teleinformatycznego, w którym prowadzony jest rejestr zastrzeżeń numerów PESEL, o której mowa w art. 23c ust. 5 ustawy z dnia 24 września 2010 r. o ewidencji ludności.
- d) **ustawę z dnia 19 sierpnia 2011 r. o usługach płatniczych**: dostawcy, o których mowa w art. 4 ust. 2 pkt 4, 6, 9 i 11, weryfikują w sposób, o którym mowa w art. 23j lub art. 23m ustawy z dnia 24 września 2010 r. o ewidencji ludności (Dz. U. z 2022 r. poz. 1191 oraz z 2023 r. poz. 497 i 1394), w rejestrze zastrzeżeń numerów PESEL, o którym mowa w art. 23a tej ustawy, zwanym dalej „rejestrem zastrzeżeń numerów PESEL”, czy numer PESEL konsumenta jest zastrzeżony, przed zawarciem umowy rachunku płatniczego i kredytu w rachunku płatniczym oraz zmianą umowy kredytu w rachunku płatniczym, w wyniku której następuje zwiększenie zadłużenia.
- e) **ustawę z dnia 12 maja 2011 r. o kredycie konsumenckim**: kredytodawca przed zawarciem umowy o kredyt konsumencki oraz przed zmianą tej umowy, w wyniku której następuje zwiększenie zadłużenia, weryfikuje w sposób, o którym mowa w art. 23j lub art. 23m ustawy z dnia 24 września 2010 r. o ewidencji ludności (Dz. U. z 2022 r. poz. 1191 oraz z 2023 r. poz. 497 i 1394), w rejestrze zastrzeżeń numerów PESEL, o którym mowa w art. 23a tej ustawy, zwanym dalej „rejestrem zastrzeżeń numerów PESEL”, czy numer PESEL konsumenta jest zastrzeżony. Zgodnie z nowelizacją Kredytodawca nie może domagać się od konsumenta i jego następców prawnych zaspokojenia roszczenia z tytułu zawarcia umowy o kredyt konsumencki ani zbyć wiarytelności powstałej z tej umowy, jeżeli w chwili zawarcia umowy, z której wynika dochodzone roszczenie, numer PESEL konsumenta był zastrzeżony w rejestrze zastrzeżeń numerów PESEL.

Akt prawny: Rozporządzenie Ministra Rodziny i Polityki Społecznej z dnia 16 listopada 2023 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie instytucjonalnej pieczy zastępczej. (Dz.U. 2023 poz. 2528).

Wejście w życie: 1 czerwca 2024 r.

Opis zmian: § 18 ust. 1 pkt 8 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 22 grudnia 2011 r. w sprawie instytucjonalnej pieczy zastępczej (Dz. U. poz. 1720) otrzymuje nowe brzmienie, zgodnie z którym kwotę pieniężną do własnego dysponowania przez dzieci od 5. roku życia, której wysokość, nie niższą niż 3% kwoty odpowiadającej kwocie, o której mowa w art. 80 ust. 1 pkt 2 ustawy, ustala co miesiąc dyrektor placówki opiekuńczo-wychowawczej albo

regionalnej placówki opiekuńczo-terapeutycznej, biorąc pod uwagę zawarte w regulaminie placówki opiekuńczo-wychowawczej albo regionalnej placówki opiekuńczo-terapeutycznej postanowienia dotyczące ustalania wysokości kwoty pieniężnej do własnego dysponowania przez dzieci; wysokość kwoty pieniężnej do własnego dysponowania przez dzieci powinna być dostosowana do wieku i potrzeb dzieci.

ZMIANY W PRAWIE PRACY:

Akt prawny: Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 14 września 2023 r. w sprawie wysokości minimalnego wynagrodzenia za pracę oraz wysokości minimalnej stawki godzinowej w 2024 r. (Dz. U. poz. 1893).

Wejście w życie: 1 lipca 2024 r.

Opis zmian: Zgodnie z rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 14 września 2023 r. w sprawie wysokości minimalnego wynagrodzenia za pracę oraz wysokości minimalnej stawki godzinowej w 2024 r. z dniem 1 lipca 2024 r. po raz drugi w tym roku zwiększeniu ulegnie wysokość minimalnego wynagrodzenia miesięcznego za pracę oraz wysokość stawki godzinowej. Minimalne Wynagrodzenie za pracę, począwszy od 1 lipca 2024 r., będzie wynosiło: 4300 zł brutto, zaś minimalna stawka godzinowa będzie odpowiadała kwocie 28,10 zł brutto.

WAŻNE ORZECZENIA:

Wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 4 czerwca 2024 r., sygn. akt SK 22/21

Znaczenie orzeczenia: w dniu 4 czerwca 2024 r. TK orzekał, iż art. 42 § 3 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks karny (Dz. U. z 2024 r. poz. 17), w brzmieniu nadanym przez art. 1 pkt 1 ustawy z dnia 20 marca 2015 r. o zmianie ustawy – Kodeks karny oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 541), w zakresie, w jakim obliguje sąd do orzeczenia zakazu prowadzenia wszelkich pojazdów mechanicznych dożywotnio w razie popełnienia przestępstwa określonego w art. 178a § 4 ustawy – Kodeks karny, jest niezgodny z art. 45 ust. 1 w związku z art. 42 ust. 3 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej.

Inaczej mówiąc, zdaniem TK art. 42 § 3 kodeksu karnego, w zakresie, w jakim obliguje sąd do orzeczenia zakazu prowadzenia wszelkich pojazdów mechanicznych dożywotnio w przypadku złapania kierowcy na jeździe po alkoholu – nawet w recydywie – jest niezgodny z Konstytucją RP.

Uchwała Sądu Najwyższego z dnia 8 maja 2024 r., sygn. akt III CZP 142/22

Znaczenie orzeczenia: wymienioną uchwałą SN zabronił firmom ubezpieczeniowym zmniejszania odszkodowania na podstawie domniemania, że zapewne klient otrzymał od warsztatu rabaty. Pośrednio ta uchwała oznacza też, że ubezpieczyciel nie może wymagać od klienta, by naprawiał szkodę w wybranej przez ubezpieczyciela sieci warsztatów. To de facto odpowiedź na „innovację” wprowadzoną kilka lat temu przez PZU, które zaczęło „wyceniać” szkody na podstawie wycen pochodzących z sieci warsztatów, z którymi miał umowę. Były to kwoty znacznie niższe od rynkowych i w zasadzie nie dawały klientowi żadnych szans na odzyskanie pełnego kosztu naprawy, gdyby poszedł do innego warsztatu niż wskazany przez PZU.